

INFORMATIEBLAD MANagementsysteem Witteveen+Bos

Onderwerp	Omvang- en invloed analyse scope 3 en Overige beïnvloedbare emissies
Documentnummer	1.5.4.9.8 INF 2
Van toepassing voor	Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Document eigenaar	AKT
Status	Definitief
Versie	3
Classificatie W+B	C2, I4, A2
Datum	10 maart 2026
Auteur(s)	LEEH4

Revisietabel

Versie	Effectieve datum	Aanpassingen
3	1 april 2026	vervangt rangorde analyse doc.no. 1.5.4.9.8 INF 2
2	1 oktober 2025	jaarlijkse update cijfers CBS (bijlage 1) en voortgang in doelen en resultaten upstream (H2)

1 INLEIDING

Dit document bevat de rangorde van scope 3 CO₂-emissies van de verschillende activiteiten van Witteveen+Bos Raadgevende Ingenieurs B.V. Doel van deze notitie is een overzicht te geven van de meest materiële scope 3 emissies en de reductiedoelen de komende jaren. Scope 3 emissies of 'overige indirecte emissies', zijn emissies die ontstaan als gevolg van de projecten van Witteveen+Bos maar die voortkomen uit bronnen die geen eigendom zijn noch beheerd worden door Witteveen+Bos.

2 ANALYSE RANGORDE

2.1 CSRD-regelgeving en Advies Transitieteam Circulair Bouwen

Binnen het Transitieteam Circulair Bouwen zijn medio december 2023 adviezen¹ gegeven voor zogenaamde transitiepaden en handelingsperspectieven voor de GWW en Utiliteitsbouw om invulling te geven aan het Nationaal Programma Circulaire Economie en om de bouwsector 'Paris-proof' te maken. Het zogenaamd hoofdadvis hieruit is vijfledig en zegt:

- 1 zet voor zowel de GWW als de B&U in op levensduurverlenging en waardebehoud van bestaande bouwwerken;
- 2 maak – naast bodem en water – ook milieu-impact sturend in het bepalen van locaties voor nieuwbouw;

¹ Advies maatregelen CO₂-reductie voor korte-termijn CO₂-impact, Sybren Bosch & Mantijn van Leeuwen, dec 2023 en Paris proof GWW, NIBE, dec 2023

- 3 investeer in het verduurzamen van de Nederlandse bouwmaterialenindustrie;
- 4 zet Europees in op versnelde verduurzaming van de (internationale) bouwmaterialen-industrie;
- 5 versterk de inzet op klimaatneutraal en circulair inkopen.

CSRD-regelgeving

Hoewel niet meer van toepassing voor Witteveen+Bos¹ hanteren we bij het vaststellen van grens tussen scope 3 emissie en zogenaamde Overige Beïnvloedbare Emissies (OBE) zoals genoemd in de CO₂ Prestatieladder de EU-regelgeving op het gebied van CSRD-rapportage². Deze geeft aan dat scope 3 rapportage moet gaan over:

- 1 alle organisatieonderdelen waarover de rapporterende organisatie financieel zeggenschap heeft, en/of waarover de rapporterende organisatie 'operational control' heeft, en dat;
- 2 materialisatie van impact, risico's en kansen moet plaatsvinden op de plaats (geografisch, sectoren, operationeel, klanten e.d.) in de waardeketen waar zij zich zullen voordoen.

Omdat Witteveen+Bos geen eigenaar is van, of investeert in, het object van het ontwerp en advies en ook geen 'operational control' heeft over de (wijze van) realisatie, het gebruik en de evt. sloop van het object van het ontwerp of het advies beschouwt Witteveen+Bos de (wijze van) realisatie, het gebruik en de evt. sloop van de objecten van haar advies- of ontwerpprojecten niet tot haar scope 3 emissies, maar tot de zogenaamde Overige Beïnvloedbare Emissies (OBE).

2.2 Materialiteit categorieën scope 3 emissies Witteveen+Bos algemeen

In het Handboek CO₂ Prestatieladder wordt verwezen naar het GHG-protocol waarin de scope 3 emissies zijn ingedeeld in upstream en downstream en gecategoriseerd in 15 categorieën. Deze indeling is opgenomen in tabel 3.1 van deze notitie. Als ingenieursbureau leveren wij adviesdiensten en ontwerpen aan opdrachtgevers. Op deze projectmatige diensten worden geen producten of kapitaalgoederen ingekocht, wel diensten van derden en er is sprake van het gebruik van brandstof (vliegverkeer en zakelijk verkeer) alsmede van woon-werk verkeer; zogenaamde upstream scope 3 emissies.

Downstream kennen de Witteveen+Bos producten geen transport en distributie, geen geleasete activa, geen franchisehouders en geen investeringen. Witteveen+Bos probeert met haar adviezen en ontwerpen invloed te hebben op de wijze van materiaalgebruik en de materiaalhoeveelheden bij de aanleg, het gebruik en de end-of life verwerking van haar ontwerpen, maar zal deze dus niet tot haar scope 3 rekenen (zie paragraaf 2.1) omdat zij geen financieel of operationele invloed heeft op het daadwerkelijk gebruik of de end of life verwerking van door Witteveen+Bos ontworpen objecten (categorie 11 en 12 in tabel 2.1).

¹ Omnibus regelgeving EU d.d. 24 feb 2026 CSRD alleen voor organisaties > 5000 medewerkers en M€ 1.500 omzet

² EFRAG IG: December 2023, Draft Implementation guidance European Sustainability Reporting Standards as stipulated in art 19a or 29a of Directive 2013/34/EU

Tabel 2.1 Categorie-indeling up- en downstream scope 3 emissie conform GHG-protocol
(bron: Handboek CO₂ Prestatieladder versie 4.0)

Upstream		Downstream	
1	gekochte goederen en diensten	9	downstreamvervoer en -distributie
2	kapitaalgoederen	10	verwerking van verkochte producten
3	brandstof en energie gerelateerde activiteiten (niet opgenomen in scope 1 of scope 2)	11	gebruik van verkochte producten en diensten
4	upstream transport en -distributie	12	end-of-life verwerking van verkochte producten
5	afval geproduceerd bij activiteiten	13	downstream geleasede activa
6	zakelijk reisverkeer (business travel)	14	franchises
7	woon - werk verkeer werknemers	15	investeringen
8	upstream geleasede activa		

3 OMVANG EN INVLOED

Afbeelding 3.1 Omvang en invloedanalyse scope 3 en OBE-emissies gebaseerd op informatie van/over het jaar 2025

Activiteiten emissie vanuit bedrijfsvoering	Σ CO2 emissions (tons)	Σ CO2 emissions (% total)	Scope 1	Scope 2	Scope 3 upstream	Scope 3 downstream	Relatieve omvangscore	Invloed W+B (I)	Omvang W+B t.o.v. sector ¹⁾ (O)	Risico (R)	Sectorrichtlijnen ²⁾ (S)	Rangorde (I*O*R*S)	Rangorde final
Office electricity	224	3%		224			1	2	3	1	1	6	
Office heating / cooling	213	3%	143	70			1	2	3	1	1	6	
Vlieguren	212	3%			212		2	3	3	3	1	54	4
Woon-werk verkeer-OV	8	0%			8		1	1	3	1	1	3	
Woon-werk verkeer-prive auto	275	4%			275		3	1	3	2	1	18	
Zakelijk verkeer-auto W+B of huur	235	3%	135	120			3	3	3	3	1	81	4
Zakelijk verkeer-OV	57	1%			57		1	3	3	2	1	18	
Zakelijk verkeer-prive auto	411	6%			411		3	3	3	3	1	81	4
Nieuw scope 3 op basis van spend based analyse:													
Uitbesteding / inhuren derden op projecten	3800	54%			3800		4	3	3	3	1	108	3
ICT hardware / datacentre etc.	514	7%			514		3	3	3	1	1	27	
ICT software aanschaf en licenties	435	6%			435		3	1	3	1	1	9	
Diensten derden (verzekeringen / accountant etc)	218	3%			218		2	2	3	1	1	12	
Indirecte kosten personeel (hotels, scholing etc)	186	3%			186		2	3	3	1	1	18	
Overige indirecte kosten	205	3%			205		2	3	3	1	1	18	
Eindtotaal	6993	100%	278	414	6321								
Activiteiten emissie vanuit projecten	Emissie 2024 gehele bedrijfstak in Mton (volgens CBS)	Σ CO2 emissions (% total)			% invloed ing. Bureau op emissie volgens IPPC AR6 rapport 2023 (Mton)	Emissie (Mton) van totale emissie bedrijfstak als gevolg van ontwerp	Relatieve omvangscore	Relatieve invloed W+B op emissie					
Advies en ontwerp voor industrie	42,6	38%			34%	14	4	2	3	1	2	48	
Advies en ontwerp voor energiesector	22,9	21%			34%	8	4	3	3	2	2	144	2
Advies en ontwerp voor verkeer en mobiliteit	28,5	26%			15%	4	2	3	3	3	3	162	1
Advies en ontwerp voor gebouwde omgeving	16,7	15%			16%	3	2	3	3	3	3	162	1
Eindtotaal	110,7	100%											

1) Zie onderstaande tabel van top 10 Ing.bureaus volgens Cobouw. W+B blijkt bij elke sortering (op omzet, scope 1, scope 2, scope 3 en in emissie per fte) ongeveer in het midden te eindigen. De omvang van de emissie is voor elk van de activiteiten gelijk (score 3)

2) Zie 1.3.7.10.1 INF 1 met wet- en regelgeving CO2 en klimaat

		Omzet 2024 (M€)	Emissie Scope 1	Emissie Scope 2	Emissie scope 3 upstream	Emissie per fte (ton/medew) 2024	omzet (ton/M€) 2024	Opmerkingen
1	Arcadis	€ 5.003	1143	400	1035	1,3	0,52	geen woon-werk verkeer in scope 3
2	Fugro NL	€ 2.187	503	61	136	3,91	0,32	
3	Haskoning	€ 736	448	103	6986	1,92	10,24	
4	Antea	€ 200	681	574	1980	2,46	16,18	
5	Witteveen+Bos	€ 176	325	304	1096	1,74	9,80	
6	Tauw	€ 160	596	324	82	1,28	6,26	geen woon-werk verkeer in scope 3
7	IV	€ 149	1682	746		2,47	16,30	geen scope 3 gerapporteerd; zakelijk verkeer in scope 2
8	Movares	€ 117	218	257		0,62		geen scope 3 rechtstreeks gerapporteerd; louter scope 3 projecten
9	Biffinger Tebodin	€ 92	545	484		?	4,06	per fte alleen over scope 1 en 2
10	Deerns	€ 76	geen certificaat				11,18	geen scope 3 gerapporteerd; ook geen zakelijke en woon-werk km

3.1 Algemeen

In bovenstaande afbeelding/tabel 3.1. is de omvang en invloed op de CO₂-emissies per activiteit weergegeven voor resp. de bedrijfsvoering (scope 3) en die op de projecten (OBE). Als resultaat van deze analyse bevat de laatste kolom een rangorde van meest materiële emissies. Invloed, omvang, risico en richtlijnen zijn steeds kwalitatief beoordeeld conform de CO₂ Prestatieladder met 1= te verwaarlozen, 2 = klein, 3 = middelgroot en 4 = groot. In de volgende paragrafen een toelichting hierbij.

3.2 Activiteiten bedrijfsvoering

Omvang

De omvang van de emissies van de verschillende bronnen zijn omgerekend naar een percentage van de totale emissies en vervolgens is de relatieve omvang gescoord. Het uitbesteden en de inhuur op de projecten het grootst, gevolgd door de emissies van vliegreizen, zakelijk verkeer met resp. een W+B auto of een privéauto en woon-werkverkeer met privéauto het meest materieel.

Als het vergelijk van W+B wordt gemaakt met de overige ingenieursbureaus in de top 10 van bureaus (zie 2e tabel van afbeelding 3.1, bron: Cobouw 2024) blijkt Witteveen+Bos qua omzet, maar ook qua totale emissies en qua emissies per fte en/of er M€ omzet steeds zo'n beetje in het midden uit te komen. Reden om voor alle emissies als het gaat om omvang ten opzichte van de sector hetzelfde (score 3) te scoren.

Invloed

De meeste invloed (score 3) heeft Witteveen+Bos op alle vormen van zakelijk verkeer, op enige bronnen van inkoop van goederen en diensten in de projecten en inkoop ten behoeve van de bedrijfsvoering.

Op het energiegebruik en -verbruik in de kantoren (score 2) is wat minder invloed. Dit omdat een deel van de kantoren gehuurd worden en veelal ook gebruikt door andere huurders waardoor:

- we in deze multi-tenant huurpanden niet altijd zelf een energiecontract kunnen afsluiten;
- het energiegebruik en -verbruik van de gezamenlijke ruimten minder door Witteveen+Bos is te beïnvloeden.

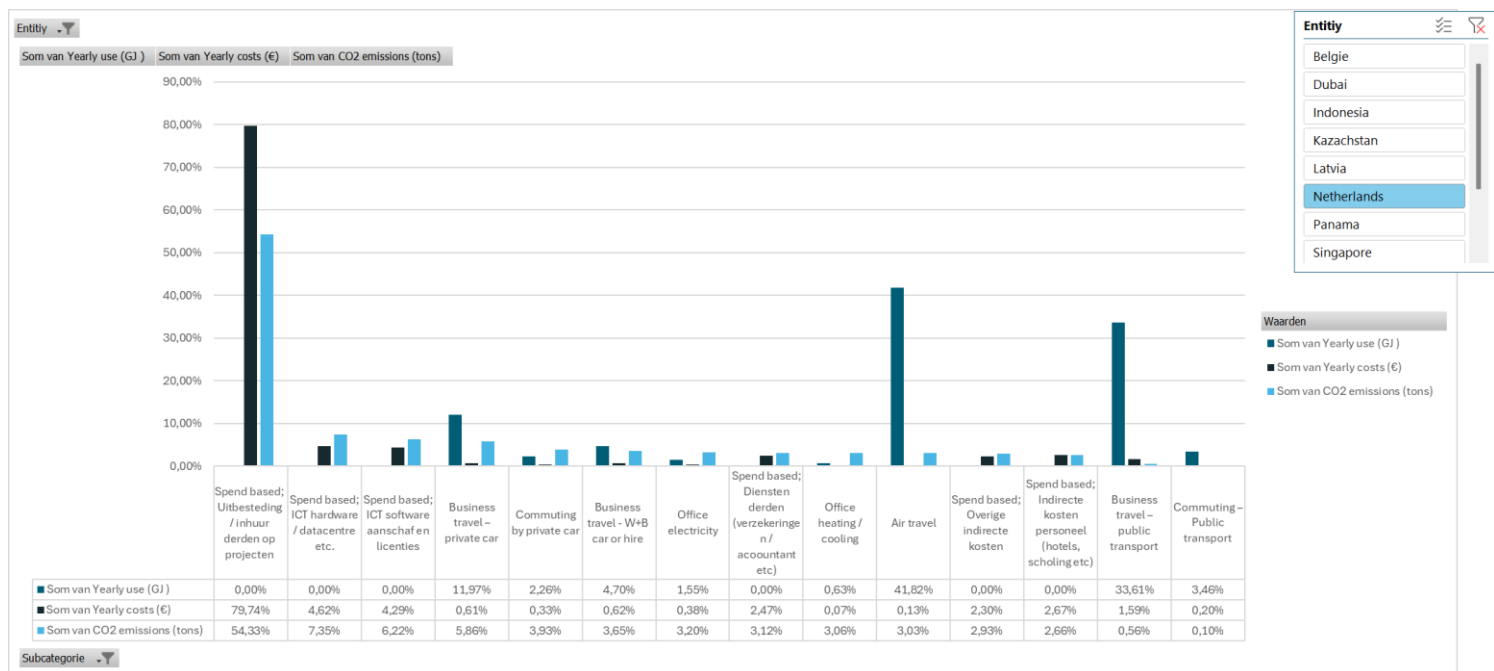
Risico

De beoordeling op de financiële aspecten (zie afbeelding. 3.2) laat zien dat bij Witteveen+Bos in Nederland de grootste kosten gemoeid gaan met de inhuur van derden op projecten (=80 % van de kosten) gevolgd voor de kosten voor ICT-diensten en zakelijk verkeer.

De minimaal-80 %-regel van de upstream CO₂-emissie zoals gehanteerd in de CO₂ Prestatieladder ligt bij 'Business travel - W+B car or hire'; het zakelijk verkeer met auto's waarvan W+B eigenaar is of die door W+B worden gehuurd voor dit doeleinde.

In het kader van de ISO 14001 certificering wordt de naleving van wet- en regelgeving jaarlijks gecheckt, dus juridische (rest)risico's zijn er niet of nauwelijks. Reputatierisico's spelen wel een rol. Als ingenieursbureau dat zich duurzaam profileert zijn aspecten als: beperken van het vliegverkeer, 'goed gedrag' ten aanzien van zakelijk verkeer en huisvesting in een duurzaam gebouw relevant.

Afbeelding 3.2 Analyse van energie, kosten en emissies per bron van Witteveen+Bos Nederland

Sectorrichtlijnen

Specifieke sectorrichtlijnen voor de bedrijfsvoering zijn er niet. Wel meer generieke regelgeving ten aanzien van het gebruik en onderhoud van installaties in de kantoren en ten aanzien van personenvervoer.

3.2.2 Conclusie omvang en invloed bedrijfsvoering

Vermenigvuldiging van de scores van resp. omvang, invloed, risico en sectorrichtlijnen geeft aan dat de emissies vanuit de inleen van derden op projecten, het zakelijk verkeer met privé- en huurauto's en vliegreizen het meest materieel zijn. ((zie rangorde (laatste 2 kolommen) van afbeelding 3.1)).

3.3 Activiteiten in projecten

De doelstelling om uiterlijk in 2040 onze adviezen en ontwerpen klimaatneutraal te laten zijn is gebaseerd op de 'Parijs-2050-doelstelling'. De doorlooptijd van de meeste van onze projecten is dusdanig dat de ontwerpen al in 2040 klimaatneutraal moeten zijn om de bouwwerken in 2050 klimaatneutraal op te kunnen leveren. Witteveen+Bos definieert een klimaatneutraal als: **geen bijdrage aan klimaatverandering middels onze projecten voor de gehele levensduur en keten.**

Dit betekent geen bijdrage aan klimaatverandering:

- tijdens het ontwerpen en/of realiseren van projecten;
- in de levenscyclus van materieel en materiaal dat wordt toegepast in projecten;
- in de levenscyclus van onze projecten zelf (inclusief gebruiksfase en einde levensduur).

Zoals beschreven in paragraaf 2.1 beschouwt Witteveen+Bos alle emissies in de fase van advies en ontwerp als scope 3 onder de bedrijfsvoering (zie daarvoor paragraaf 3.2) en de emissies in de fases van bouw, beheer en sloop van een object als Overige Beïnvloedbare Emissies (OBE's).

Omvang CO₂-emissie per bedrijfstak

Het CBS rapporteert periodiek (2024 laatste cijfers) de CO₂-emissie per bedrijfstak. Van deze bedrijfstakken zijn de industrie, de energiesector, verkeer en mobiliteit en de gebouwde omgeving relevant voor Witteveen+Bos.

De totale emissies per bedrijfstak zijn omgerekend naar een percentage van het totaal (zie afbeelding 3.1). Dan blijken die van de industrie het meest materieel. Indien echter de invloed van het ontwerp op de totale omvang van emissies van een bedrijfstak¹ daarbij in ogenschouw wordt genomen scoren de industrie en de energiesector het hoogst.

Invloed

De invloed die Witteveen+Bos heeft op de emissies zijn het hoogst in de bedrijfstakken energiesector, verkeer en mobiliteit en gebouwde omgeving. In de proces- en andere industrie is de omzet van Witteveen+Bos minder.

De relatieve invloed ten opzichte van de sector is gelijk aan hetgeen in paragraaf 3.2. reeds gezegd. Witteveen+Bos zit in het midden in de top 10 van ingenieursbureaus zowel qua omzet als emissie, als emissie per fte.

Risico

De beoordeling op de financiële- juridische- en reputatierisico's resulteren in de hoogste scores voor reputatieschade in de bedrijfstakken verkeer en mobiliteit en gebouwde omgeving. Juist in deze bedrijfstakken profileert Witteveen+Bos zich als een ingenieursbureau voor duurzame oplossingen. Verminderde aandacht voor CO₂ en klimaat zou in deze bedrijfstakken tot een mindere reputatie en daarmee tot minder opdrachten (financieel risico) kunnen leiden.

Sectorrichtlijnen

Regelgeving en sectorrichtlijnen zijn in kaart gebracht (zie [1.3.7.10.1 INF 1 Wet en regelgeving CO₂ en klimaat](#)). Daaruit blijkt dat de meeste en meest relevante richtlijnen gerelateerd zijn aan de bedrijfstakken verkeer en mobiliteit en gebouwde omgeving.

3.3.2 Conclusie omvang en invloed projecten

Vermenigvuldiging van de scores van resp. omvang, invloed, risico en sectorrichtlijnen geeft aan dat in de projecten de adviezen en ontwerpen voor de bedrijfstakken verkeer en mobiliteit en gebouwde omgeving het meest materieel zijn voor Witteveen+Bos. De energiesector is hier de 'goede tweede' ((zie rangorde (laatste 2 kolommen) van afbeelding 3.1)).

4 GERELATEERDE DOCUMENTEN

Tabel 4.1 Opsomming gerelateerde documenten

Documentnaam	Eigenaar	Bron
1.3.7.10.1 INF 1 Wet- en regelgeving CO ₂ en klimaat	AKT	1.3.7.10.1 INF 1 Wet- en regelgeving CO₂ en klimaat

¹ Zie Synthesis Report of the IPCC 6th assessment Report (AR6), 2023,
bron: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/04/11/bijlage-synthesis-report>